

odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
oddělení dozoru v Praze

Právní posouzení obecně závazné vyhlášky

Obec Horoměřice (dále jen „obec“)

Obecně závazná vyhláška obce Horoměřice č. 1/2023, o místním poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci (dále jen „OZV“)

Datum vydání : 28. června 2023
Datum vyhlášení : 14. července 2023
Datum účinnosti : 01. ledna 2024

Na základě zákonného zmocnění:

- § 14 zákona 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o místních poplatcích“)
- § 10 odst. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

K obsahu OZV:

Splatnost poplatku

Čl. 9 odst. 1

Obec v ustanovení stanoví povinnost plátce odvést poplatek správci poplatku nejpozději do 31.12. roku předcházejícího poplatkovému období.

Dle ust. § 3 daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), daňová povinnost vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti, které jsou podle zákona předmětem daně, nebo skutečnosti tuto povinnost zakládající. Tato daňová povinnost vznikne poplatkovým subjektům nejdříve dnem 1.1. příslušného kalendářního roku, neboť poplatkovým obdobím pro poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je kalendářní rok. Jedná se tedy o zákaz pravé retroaktivity, neboť zákon neumožňuje stanovit daňovou povinnost dříve než daňová povinnost vznikne.

Na základě výše uvedeného se ustanovení § 9 odst.1 obecně závazné vyhlášky dostává do rozporu s principem právní jistoty podle čl. 1 odst. 1 ústavy České republiky a s ustanovením čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, neboť „daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona“.

Dále uvádíme, že teprve po uplynutí poplatkového období, kterým je kalendářní rok, je najisto postaveno, jaká je celková výše poplatkové povinnosti plátce poplatku, resp. jednotlivých poplatníků. V průběhu roku může zcela běžně docházet ke změnám objednané kapacity shromažďovacích prostředků a též ke změnám počtu poplatníků v nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro individuální rekreaci.

Při stanovení splatnosti předmětného poplatku předcházejícímu poplatkovému období budou uvedené změny, nadto v kombinaci se stanovením minimálního dílčího základu poplatku, nepředvídatelně dopadat zejména na plnění poplatkových povinností plátců poplatku, kteří mají od poplatníků vybrat poplatky rozpočítané způsobem stanoveným v § 10k a 10m zákona o místních poplatcích, a následně je na svou majetkovou odpovědnost odvést ve stanoveném termínu správci poplatku.

Ministerstvo financí, které je gestorem zákona o místních poplatcích a daňového řádu, sice připouští stanovení splatnosti u tohoto poplatku (se základem dle kapacity shromažďovacích prostředků) i během příslušného kalendářního roku¹, nicméně takovýto postup nelze doporučit.

Obcí určená splatnost poplatku v průběhu roku může v hmotněprávní rovině způsobovat značné aplikační potíže a spory. Nelze vyloučit ani možnost, že správním soudem bude vyslovena neaplikovatelnost ustanovení o splatnosti poplatku, a tudíž i nemožnost vyměření poplatku z důvodu, že OZV plátcům a poplatníkům poplatku ukládá povinnost, kterou z objektivních důvodů v řadě případů nebudou moci řádně a včas splnit.

Dále **upozorňujeme** na komplikace, které uvedený způsob stanovení splatnosti poplatku bude způsobovat v rovině procesní, resp. při správě poplatku, viz obsah shora zmíněného stanoviska Ministerstva financí.

Aby se obec vyhnula aplikačním potížím, měla by být splatnost stanovena až po uplynutí příslušného kalendářního roku. Rovněž není vyloučeno, aby obec stanovila splatnost pro „část poplatku“ za ta dílčí období, která již uplynula, a lze tedy najisto určit výši poplatkové povinnosti, která poplatkovým subjektům vznikla. Lze tudíž například stanovit splatnost pro „první část poplatku“ za dílčí období od 1. ledna do 30. června, a to do 15. července příslušného kalendářního roku, a „druhé části poplatku“ za dílčí období od 1. července do 31. prosince, a to do 15. ledna následujícího kalendářního roku.

Za účelem odstranění rozporu se zákonem doporučujeme nastavit splatnosti dle výše uvedeného doporučení (po uplynutí poplatkového období nebo alespoň za již uplynulá dílčí období). Pokud se obec přesto rozhodne stanovit splatnost v průběhu roku, **doporučujeme** splatnost stanovit následovně:

Čl. X

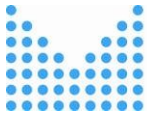
Splatnost poplatku

(1) *Plátce poplatku odvede vybraný poplatek správci poplatku nejpozději do .... příslušného kalendářního roku.*

(2) *Plátce poplatku, který nabyl postavení plátce poplatku po datu uvedeném v odstavci 1, odvede vybraný poplatek nejpozději do ...*

¹ Stanovisko je dostupné na webových stránkách Ministerstva financí:

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/mistni-spravni-a-soudni-poplatky/odpovedi-na-dotazy/2021/mp-07-2021-poplatky-za-komunalni-odpad-s-42200>

(3) *Lhůta pro odvedení poplatku neskončí plátcí poplatku dříve než lhůta pro podání ohlášení podle čl. ... odst. ... této vyhlášky.*

(4) *Není-li plátce poplatku, zaplatí poplatek ve lhůtě podle odstavce 1, 2 nebo 3 poplatník.*

Upozorňujeme obec, že tímto doporučením není dotčeno upozornění na významné aplikační problémy při stanovení splatnosti v průběhu poplatkového období.

Čl. 10 Navýšení poplatku

V **odstavci 3** obec uvádí: „*Včas nezaplacené nebo neodvedené poplatky nebo část těchto poplatků může správce poplatku zvýšit až na trojnásobek; toto zvýšení je příslušenstvím poplatku sledujícím jeho osud.*“ Uvedené ustanovení je opisem znění § 11 odst. 3 zákona o místních poplatcích ve znění platném do 31. prosince 2023.

Upozorňujeme obec, že problematiku „sankčního“ zvýšení poplatku upravuje zákon o místních poplatcích ve znění účinném od 1. ledna 2024 v § 11c **komplexním způsobem, a to v šesti odstavcích**. Obcí opisovaná dřívější zákonná úprava je tudíž co do svého znění nejen neaktuální, ale oproti novému znění zákona značně kusá, a tedy zavádějící. V této souvislosti lze konstatovat, že převzetí neaktuálního znění právní úpravy „sankčního zvyšování poplatku“ do OZV zakládá nejasný důvod platnosti ustanovení **čl. 10 odst. 3**, který svou intenzitou vede Ministerstvo vnitra k **závěru o jeho rozporu se zákonem** (srov. nález Ústavního soudu ze dne 19. září 2006, sp. zn. Pl. ÚS 25/06).

Z výše uvedených důvodů musí Ministerstvo vnitra konstatovat, že čl. 10 odst. 3 OZV je od 1. ledna 2024 v rozporu s § 11c zákona o místních poplatcích.

Podepisování OZV

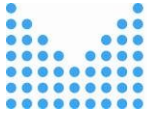
Do Sbírky se vkládá elektronická verze vyhlášky [v otevřeném a strojově čitelném formátu (např. formát docx)], kdy je místo podpisu za jménem a příjmením uvedena doložka v. r. **Doporučujeme** u podpisů užívat doložku „v. r.“

Doložka o vyvěšení právního předpisu na úřední desce

Upozorňujeme obec, že **vyhlášení obecně závazné vyhlášky** se dle § 2 odst. 1 zákona č. 35/2021 Sb., o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů (dále také jen „zákon o Sbírce“), děje jejím zveřejněním ve Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů (dále také jen „Sbírka“).

Obecně závazné vyhlášky tak nabývají v souladu s § 4 odst. 1 zákona o Sbírce **platnosti jejich zveřejněním ve Sbírce**. Obec následně zveřejní oznámení o vyhlášení obecně závazné vyhlášky ve Sbírce na úřední desce obecního úřadu, a to po dobu alespoň 15 dnů ode dne, kdy byla o výše uvedeném vyhlášení vyrozuměna.

Doporučujeme obci z návrhu OZV vypustit doložku o vyvěšení obecně závazné vyhlášky na úřední desce.

Závěr:

OZV byl v ustanoveních:

- **čl. 9 odst. 1** shledána v rozporu s principem právní jistoty podle čl. 1 odst. 1 ústavy České republiky a s ustanovením čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, neboť „daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona“.
- **čl. 10 odst. 3** shledán v rozporu s § 11c zákona o místních poplatcích.

Ostatní ustanovení OZV nebyla shledána v rozporu se zákonem.

Upozorňujeme obec, že Ministerstvo vnitra OZV posuzuje toliko v mezích abstraktní kontroly. V rámci abstraktní kontroly Ministerstvo vnitra nezkoumá konkrétní skutkové okolnosti ani důvody, jež obec vedly k přijetí zamýšlené regulace.

Upozornění k nové právní úpravě vyhlásování právních předpisů obcí

Upozorňujeme obec, že právní předpisy územních samosprávných celků se od 1. ledna 2022 v návaznosti na ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 35/2021 Sb., o Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů, vyhláší zveřejněním ve Sbírce právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů. Metodické materiály k novému způsobu vyhlásování právních předpisů lze nalézt [na webových stránkách Ministerstva vnitra](#) a taktéž [na webových stránkách Sbírky právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů](#) včetně příslušných formulářů a instruktážních videí.

Upozorňujeme obec, že do Sbírky právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů se vkládá elektronický obraz obecně závazné vyhlášky v otevřeném a strojově čitelném formátu.

Pro splnění požadavku na otevřený a strojově čitelný formát **doporučujeme využít zejména formáty „docx“ či „odt“.**

Zpracoval: Mgr. Luboš Babka
Schválil: Mgr. Rostislav Kubík
V Praze dne 15. února 2024